

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

3. Quis ad imitatione[m] deligendus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

dio rationem propemodum exuisse, hereticos eos dixeris, qui cum philosophorum, Lacedaemoniorum, Romanorum dicta, facta, plenis buccis conterept, nos à Sanctorum gestis reuoluendis quasi vi & manu facta abducunt. Infamiant ipsi, vt lubet, nos ceptum pergitur, & in cumulum addimus, etiam gloriosius esse vulgò solere, aliorum sanctitate illustrium vestigijs, electione status peculiaris, insistere, eorumque exemplo nobilius aliquid audere, quam desidem, tritaque viuendi ratione contentum, vitam viuere, qualem ceteri hominum, nullo peculiaris instituti decore distinctam: sed habent nihilominus hi quoque, & quos imitentur, & quo se infimis eximant; at nunc id non agimus.

Ceterum ex his quae dicta sunt elucet, vnicuique qui sanctiorem Deoq; gratiorem vitam ducere decreuit, necessarium esse, vt sibi virum aliquem sancti- monia vitae praclarum, ob oculos ponat imitandum: quippe in hac inscientissima, & ad deteriora procliuiore natura, & facile specie boni ad vera mala abducimur, & aegre ad bonum contuendum oculos mentis aperimus, & denique cognitum, remissiùs, nisi aliunde incitemur, amplectimur, minimoque negotio ab omni nostra in virtutem contentione reuocamur: quibus incommodis omnibus, efficta in mente nostra viri sancti effigies, & adamata similitudo, ac praeteris susceptum idem vitae institutum, eorumdemque morum publica professio medetur. iam enim constat ea non mediocriter esse bona, quae tantopere in viro illo sancto comprobauit Deus, viuumque & nos de calis respectans perfectionis exemplar amulatione succendit, ac amica increpatione cessantes instimulat; neque patitur suscepta vitae ratio, vel ab eius imitatione aliquid discrepans, vel à moribus alienum, sed cogit quod profiteris, id explere.

CAPVT III.

Quis ad imitationem deligendus?

HAc de re optimè mihi scripisse visus est Cassianus l. 4. cap. 38. dum ait, *Considera te de paucis & electis effectum: & ne exemplo ac tepore multitudinis refrigeras: sed viue vt pauci, vt cum paucis inueniri merearis in regno Dei. Multi enim sunt vocati, pauci verò electi: & Pusillus grex cui complacuit Patri dare hereditatem. Et Diuus Hieron. Cœpisse multorum est, ad culmen peruenisse paucorum. Rara est virtus, nec à pluribus appetitur: atque vixnam hoc omnes essent, quod pauci sunt! Sed ad Cassianum redeamus, qui id ipsum altero post capite, longè optimè, & dilucidius asserit. *Exempla tibi sunt, inquit, imitationis, ac vitae perfectae in congregatione commoranti, à paucis, imò ab vno, vel duobus, non à pluribus petenda. Nam praeter id, quod examinata vita atque ad purum excocta reperitur in paucis, etiam istud ex hoc utilitatis**

Nnn 2

acce-

accedit, quod ad perfectionem propositi huius, id est, carnobialis vite, diligentius quibus
viviis imbuatur ac formatur exemplo. Quibus verbis quamquam de alicuius qui in
viviis degat imitatione differatur, id ipsum tamen de ea quam sum descripturus
dici potest & debet.

Verum id fortè non immeritò nonnemi dubitationem moueat, præster-
ne, ex iis qui nobiscum vnà degunt, an ab iis qui iam in viviis esse desiere,
viviendi exempla desumere? nec desunt vtrique parti non leuia, quibus af-
firmetur, argumenta. Si enim virum aliquem bonum, quicum degas, imitan-
dum elegeris, id commodi consequeris, quod longè acrius instigant animos
ea quæ sui præsentia oculos feriunt, quàm quæ cogitata, sola vi mentis, vt præ-
sentia effinguntur: gestum etiam totum, habitumque, ac integram conforma-
tionem hominis contueris, quæ neque satis explicari verbis potest, & occul-
tam quamdam vim, multa silentio edocendi possidet: eiusdem quoque vivi,
est amor incitator, sanctior frequentatio, commemoratio dulcior, conuictus
carior, imitatio iucundior, & assequendi spes maior: in eius etiam si quando
congressum colloquiumque ventum fuerit, quantum addit incitationis vivi
ipsa vox, & adspirata sanctitatis verba, quàm gratum & ad plurima propè ne-
cessarium, suæ mentis sensa proponere, dubitationes, fluctuationes, alternan-
tes & varios animi motus illi viro committere, cuius responsis, non secus quàm
diuinis quibusdam oraculis, fidentiùs acquiescas?

Et ea quidem sic se habent, suntque animaduertenda singula, vt ex eorum
quibuscum viuimus, frequentatione & consortio, vtilitatem haurire possi-
mus. At nihilominùs, eorum qui iam in cælis morte triumphata regnant, ac
præ ceteris illius, qui ei quod tu sequeris vitæ instituto fuit auctor, imitatio-
nem præferendam puto: absentiaque incommodum, multis alijs commodis
abundè repensatur. Quamquam qui potest absens dici, cuius paterna semper
cura suorum singulis inuigilat, qui eos de cælis contuetur, à noxijs protegit, &
beneficijs longè plurimis afficit? De eiusmodi ergo patroni & exemplaris, vel
benevolentia, vel singulari sanctitate, vel eximia potestate, dubitare est nefas,
restat vt actiones, & res omnes eius, ad extremum vsque, & ad minutissima
quæque, exactissimè disquirentes, nihil inexploratum, & non vnde quaque
pertentatum prætermittamus: existimemus nihil abs eo, quamuis minutu-
lum, non summa ratione perfectum, quam vbique scrutantes, si res ab eo præ-
clarè gestas cognouerimus, ne putemus nobis hîc esse sistendum, sed adhuc
subtiliter est indaganda factorum causa, ratio, origo, modus, destinatio seu fir-
nis, harmonia seu congruentia cum ceteris, conuenientia cum instituto vitæ: &
eiusmodi complura, quæ ipsa rerum gestarum natura nos docebit.

Sed hæc à me Religiosis dicuntur, quos ego cuiuscumque sint Ordinis, eos
exiltimo sui instituti auctores & fundatores esse nactos, qui ceteros eiusdem
fami-

familiae cum sanctitate vitae, tum excellentia gloriae antecurrant. Nec enim ut in humanis inuentis, sic in institutis diuinis agitur: illorum auctores, laborando, nitendo, expoliendo, paulatimque corrigendo, & experiendo proficiunt; at verò Spiritus Dei sanctus, cuius opera perfecta sunt, qui scientiae atque perfectionis, ubi voluerit, copiosus est donator, quem ad aliquod vitae genus instituendum seligit, ita gratia, & scientia ad id conueniente, imò exuberante (nec enim auaře, vel ad necessitatis limites angustatur) amplificè exornat, ut quicumque moribus & virtutibus eum propius expresserit, is in eius vitae professione perfectior; qui verò longius ab eo recesserit, is imperfectior, & in eo vitae genere minùs probatus habeatur. Cum enim Religiosae omnes familiae, quaedam sint vitae instituta, quae non humana ratione, vel ingenij subtilitate, aut naturae propensione consentent, sed potiùs plurima illi aduersantia contineant, primaque sui origine ad sancti Spiritus benignam sapientiam, viro alicui sancto non obscure demonstratam, referenda sint: consentaneum, imò necessarium fuit, ut tota eiusmodi instituti perfectio, in vno isto capite reperiretur, ne si quid eorum, quae potissima sunt, mancum foret, esset id aliunde minùs tutò petendum, & peregrino aliquo spiritu genuinus laederetur. Plus etiam dicam, quamquam nemini, ut id credat, vel impertinaciùs obtrudere. Tanti existimo eos esse faciendos, ut putem, quando per eos Deus, omnes istius instituti ceteros ad se vocauit, totam etiam istius Ordinis gratiam, ita excellenter auctori esse collatam, ut illa distribuatur quidem in posteros, at longè inferiori gradu & copia; mihi que persuadeo vnum illum, exempli gratia D. Benedictum, Franciscum, Dominicum, Ignatium, sanctitate, & gloria caelesti, non tantùm eiusdem Ordinis singulis, sed vniuersis etiam simul sumtis eminere: & quamuis Xauerios, Laynios, Fabros, Borgias, Gonzagas, Barzaeos, aliosque quàm plurimos habeamus, quantos, bone Deus, qualesque viros! in vno tamen Ignatio, plus quàm in vniuersa omnium eorum collectione, qui de Societate, vel fuerunt vel erunt, plus inquam donorum diuinorum abundare credo. Quae opinatio, et si nonnullis noua fortè sit futura, nihil tamen aduersum Ecclesiasticae doctrinae continet, nihil Sanctorum reliquis, qui institutoris sui gloriae fauent vnice, propterea detrahit: quin etiam, quanta verè de B. Virginis gloria dicantur cogitanti, cuius tamen in vulgus paucae admodum celebrantur actiones, non erit difficile coniectura consequi, quomodo diuinæ gratiae copiosioris & praecellentioris affluentia, possit vir vnus, ad eò multorum, vel aequare, vel superare beatitatem. Interim, qui hoc in animum inducit suum, amorem, reuerentiam, spem, fiduciamque, non mediocriter in illum augeat necesse est, quem tanta gloriae quasi infinitate coruscantem, tanta Dei vicinia, bonitatis & potestatis diuinæ copiosè participem, suis omnibus, ut benignissimum parentem

rentem praesidere, providere, deique caelis placidissime contueri crediderit. Sed & hinc probatum certumque relinquemus, eius omnino viri imitationem, quorumvis aliorum imitationi praefendam. Singulare planè, & quod nonnulli in paucos eat privilegium: rari enim sunt vera Religionum capita, & primigenij fontes, plures sunt reparatores, & primi decoris restitutores, de quibus ut perinde sentiamus nulla nos ratio cogit, cum quidquid eximij operis egerint, è primi tamen institutoris radice & spiritu pullulet, ipsaque sic reparata familia, à primo semper Patre vegetetur: nec verò novum est ut ramus tenerior, grandiosem se fructum, at non nisi succo à radice hausto proferat, quoque tenuiore latior lacus prodeat, perpetuo tamen fonte novius iugiter aquis perennante.

At tamen id nolim sic accipi, quasi non foret aliorum imitatio probanda: reperiuntur enim in eodem vitae instituto, aliqui adeò praevulgo eximij, & multifaria perfectione instructi, quales S. Maurus, Antonius de Padua, Vincentius, Xaverius, & alij plurimi existere, quos aemulari interdum decet: ac nonnumquam, vel persimili naturae instinctu, vel diuiniore ad id agente impulsu, totum ad aliquem certum referendum ardent nonnulli; quia cum aliquam quasi pulcherrimam honesti formam animo hauserint, eamque ex alicuius praecclare factis sibi expresserint, eò vires omnes & corporis & animi conferunt, ut quoquo modo in eam se transformare, eoque valeant se quam simillimos reddere. ita in profanis Themistoclem Miltiadis, Iulium Caesarem Alexandri gloria excitavit: nec est cur in vitae sanctioris proposito, non possimus iisdem quoque motibus concitari, & iisdem, si occurrerint, propensionibus pie obsequi, & re ipsa B. Xaverium Gaspar Barzæus, Beatum Gonzagam Ioannes Berman, videntur expressisse.

Atque hæc ferè de ijs qui ad beatiorè vitam ex hac misera euolarunt. At neque imitatione indigni censendi sunt, qui nobiscum etiamnum in terris degunt, si modò illustriore virtute decorantur: nam & ipsi illi, qui in caelis regnant Sancti, fuerè in viuis aliquando numerati, at quàm rarum est, ut eiusmodi, vel reperiantur aliqui, vel agnoscantur. In ijs igitur quos passim viros bonos agnoscimus, & quibus conuiuiamus, existimo moderatione utendum, quam mox addo, sed proximo capite, quoniam breuiiores & frequentiores distinctiones multis placere video: nec possum tamen fugere quin in eo quod iam dicendum est diutius inhaeream.